

GRAĐEVINE IZGRAĐENE NA POMORSKOM DOBRU

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Rješenje broj: Gzz-131/03-2 od 02. srpnja 2003.

Vijeće: Boris Guttman, kao predsjednik vijeća,

Vlatka Potočnjak-Radej, Marijan Ramušćak,

Petar Milas i Gordana Gasparini, kao članovi vijeća

PZ kao lex specialis, ne propisuje da zgrade i građevine koje su na pomorskom dobru izgrađene, bilo po osnovi koncesije bilo po osnovi prava građenja, pravno nisu dijelovi pomorskog dobra i da tvore zasebnu nekretninu. Suprotno tome, iz odredbe čl. 71. st. 2. i prijelaznih odredaba iz čl. 1038., 1039. i 1040. PZ-a¹ proizlazi da su zgrade i građevine izgrađene na pomorskom dobru pripadnost pomorskog dobra.

Presudom Općinskog suda u Šibeniku broj P-653/00 od 23. veljače 2001. godine prihvaćen je tužbeni zahtjev, i utvrđeno je da je tužitelj vlasnik čest. kbr. 1916 k.o. Vodice, te je ovlašten da na temelju te presude uknjiži pravo vlasništva nekretnine na svoje ime.

Žalbu je podnio tuženik, a presudom Županijskog suda u Šibeniku br. Gž-677/01 od 25. lipnja 2001. godine odbijena je žalba tuženika i potvrđena je prvostupanjska presuda.

Protiv pravomoćne prvostupanjske presude državni odvjetnik Republike Hrvatske podigao je zahtjev za zaštitu zakonitosti broj: G-DO-1086/01 od 03. listopada 2001. godine zbog pogrešne primjene materijalnog prava, navodeći da predmetna nekretnina predstavlja pomorsko dobro i da se na njoj, u skladu s odredbom čl. 51. Pomorskog zakonika ("Narodne novine" br. 17/94 i 43/96; dalje: PZ), ne može stjecati pravo vlasništva. Predložio je da se presude preinače i tužbeni zahtjev odbije.

Stranke nisu odgovorile na zahtjev za zaštitu zakonitosti.

Vrhovni sud Republike Hrvatske ocijenio je da je zahtjev za zaštitu zakonitosti osnovan. Prihvaćen je zahtjev za zaštitu zakonitosti Državnog odvjetnika Republike Hrvatske broj G-DO-1086/01 od 03. listopada 2001. godine, te su ukinute presuda Općinskog suda u Šibeniku broj P-653/00 od 23. veljače 2001. godine i presuda Županijskog suda u Šibeniku broj Gž-677/01 od 25. lipnja 2001. godine, a predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

¹ U ovoj odluci primijenjen je Pomorski zakonik iz 1994. godine (NN br. 17/94, 74/94, 43/96).

Osporene presude Vrhovni sud Republike Hrvatske preispitao je u granicama iz čl. 408. st. 1. ZPP i utvrdio je da su donesene uz pogrešnu primjenu materijalnog prava. Pogrešna primjena materijalnog prava postoji kad sud nije primijenio odredbu materijalnog prava koju je trebao primijeniti ili kad takvu odredbu nije pravilno primijenio (čl. 356. ZPP).

U konkretnom je slučaju materijalno pravo pogrešno primijenjeno, jer sudovi, kako se to navodi u zahtjevu, nisu primijenili odredbe čl. 51. Pomorskog zakonika.

U ovom sporu radi utvrđenja prava vlasništva nekretnine čest. zgrade 1916 k.o. Vodice, istaknut je prigovor da navedena nekretnina predstavlja pomorsko dobro, te da se na istoj, u skladu s odredbom čl. 51. Pomorskog zakonika, ne može stjecati pravo vlasništva.

Odredbom čl. 48. PZ, a u skladu s odredbom iz čl. 52. Ustava Republike Hrvatske, propisano je da je pomorsko dobro opće dobro od interesa za Republiku Hrvatsku, da ima njezinu osobitu zaštitu, a da se upotrebljava, odnosno koristi pod uvjetima i na način propisan zakonom.

Odredbom čl. 51. st. 1. PZ propisano je da se na pomorskom dobru, kao *res extra commercium*, ne može stjecati ni pravo vlasništva ni drugo stvarno pravo po bilo kojoj osnovi, već da se ono može upotrebljavati, odnosno koristiti samo na temelju koncesije (čl. 51. st. 3. i čl. 59. st. 1. PZ).

PZ, kao *lex specialis*, ne propisuje da zgrade i građevine koje su na pomorskom dobru izgrađene, bilo po osnovi koncesije bilo po osnovi prava građenja, pravno nisu dijelovi pomorskog dobra i da tvore zasebnu nekretninu. Suprotno tome, iz odredbe čl. 71. st. 2. i prijelaznih odredaba iz čl. 1038., 1039. i 1040. PZ-a proizlazi da su zgrade i građevine izgrađene na pomorskom dobru pripadnost pomorskog dobra.

Pomorskim dobrom prema odredbi čl. 48. st. 2. PZ smatra se, između ostalog, i morska obala. Morska obala definirana je odredbom čl. 50. PZ.

Proizlazi, prema tome, da su nižestupanjski sudovi o sporu trebali odlučiti primjenom odredbe čl. 51. st. 1. PZ, a za pravilnu primjenu te odredbe potrebno je utvrditi je li nekretnina čes. zgr. 1916 k.o. Vodice pomorsko dobro.

Nižestupanjski sudovi o sporu nisu odlučili primjenom odredbe čl. 51. st. 1. PZ-a, pa su propustili utvrditi navedenu odlučnu činjenicu. Zbog toga je, na temelju odredbe čl. 395. st. 2. u vezi čl. 408. st. 1. ZPP, prvostupanjsku i drugostupanjsku presudu Vrhovni sud Republike Hrvatske ukinuo i predmet vratio prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

U ponovnom postupku prvostupanjski sud treba utvrditi navedenu odlučnu činjenicu, odnosno, ukoliko čest. zgr. 1916 k.o. Vodice predstavlja samu zgradu, utvrdit će je li ona izgrađena na morskoj obali. Činjenicu radi li se o morskoj obali sud će utvrditi uvidom u evidenciju o pomorskom dobru (čl. 55. PZ), a ukoliko ta evidencija ne postoji,

područje morske obale - pomorskog dobra utvrdit će putem ovlaštenog tijela državne uprave po kriterijima propisanim čl. 50. PZ.

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff, znanstveni suradnik

Jadranski zavod HAZU

Summary:

STRUCTURES BUILT ON THE MARITIME DEMESNE

It ensues from the provisions of the Maritime Code that buildings and structures built on the maritime demesne are the constituents of the maritime demesne.